

Stockholm 2009-01-30

Saco
Att Ossian Wennström
Box 2206
103 15 Stockholm

Möjlighet att leva som andra (SOU 2008:77)

Sveriges Psykologförbund har tagit del av rubricerade betänkande och vill framföra följande synpunkter.

Mål och inriktning

Det är mycket positivt att kommittén vill bibehålla LSS-lagen som en rättighetslag med syfte att personer med funktionsnedsättning ska tillförsäkras goda levnadsvillkor; att den enskilde i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatserna och, att detta även ska gälla för barn.

Viktigt är också att kvaliteten i insatserna betonas, att verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras och att konsekvenserna av förändringarna i lagen följs upp och utvärderas. Sveriges Psykologförbund stödjer förslaget till ökat anslag för forskning och utveckling inom handikappområdet.

Personkretsen

Det är angeläget att Socialstyrelsen får i uppdrag att precisera vilka diagnoser som ska ingå i personkrets 1 och ge ytterligare vägledning till kommunerna om hur tillämpningen bör göras då det för närvarande råder förvirring och otydlighet kring vilka diagnoser som ingår i personkrets 1 vad gäller autismspektrumtillstånd. Precisering och vägledning är nödvändig för att säkerställa rättssäkerheten.

Barnperspektiv

Sveriges Psykologförbund stödjer förslaget att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram metoder som kan säkerställa att barns och ungas inställning till och synpunkter på planerade insatser kommer fram. Metoderna ska kunna vara till hjälp både inför ett beslut om LSS men också i det dagliga arbetet med barn som har olika typer av insatser enligt LSS.

Om man ska kunna ha ett barnperspektiv i LSS och låta barnen och ungdomarna ha ett reellt inflytande över de insatser som beviljas måste man även låta barnens och

ungdomarnas röst komma till tals i vetenskapliga studier vars resultat kan spridas till alla berörda.

I barnperspektivet bör också ingå att stödja föräldrarna med såväl särskilt expertstöd som avlösarservice. Det är nödvändigt för att föräldrarna ska få det att fungera kring barnet, för att de ska få en möjlighet att återhämta sig och på bästa sätt ta hand om sitt barn.

Registerkontroll

Sveriges Psykologförbund anser att den föreslagna registerkontrollen vad gäller anställda som arbetar med barn och ungdomar inom LSS- området bör utvidgas till att gälla även inom verksamheter för vuxna utvecklingsstörda eller psykiskt funktionshindrade då även dessa är riskgrupper vad gäller att utsättas för övergrepp och andra brott.

Särskilt expertstöd

Det är positivt att insatsen råd och stöd ersätts med särskilt expertstöd, men det är nödvändigt att de yrkesgrupper som ska ge expertstöd definieras i lagen. Det kan annars, precis som idag, bli stora skillnader i olika delar av landet vilka insatser den enskilde har möjlighet att få tillgång till.

Vi vill särskilt påtala behovet av psykologstöd och i vissa fall psykoterapi hos personer med funktionsnedsättning och även hos deras anhöriga inklusive syskon. Även detta är i dagsläget beroende av var i Sverige personen bor. På vissa ställen arbetar inte landstingets habilitering med personer som har daglig verksamhet eller gruppbostad enligt LSS. De kan endast få psykologstöd, dock inte riktad psykologisk behandling/ psykoterapi, om det finns någon kommunal habilitering. Saknas kommunal habilitering får de vända sig till psykiatri för att få dessa insatser, en psykiatri som i allmänhet helt saknar kunskap om intellektuella funktionshinder. Dessa insatser bör ske inom ramen för LSS-insatser eftersom det är där kunskapen om funktionsnedsättningen och dess konsekvenser finns.

Psykologförbundet vänder sig mot att anslaget till landstingens habiliteringsverksamhet halveras - enligt vår mening behöver det snarare förstärkas. Som framgår av utredningen är det stor skillnad mellan olika landsting vilka insatser som ges. Det tycks inte styras av den enskildes behov utan av politikernas ekonomiska prioriteringar. Att man i vissa landsting inte insett vikten av Habiliteringens insatser bör inte drabba övriga landsting som följt LSS-lagens intentioner. Innan anslagen minskas bör det utredas om personer med funktionsnedsättning hittills fått sina behov av särskilt expertstöd tillgodosedda i alla delar av landet. Goda exempel bör spridas .

Personlig assistans

Sveriges psykologförbund välkomnar LSS-komiténs förslag att de personliga assistenternas förutsättningar ska förtydligas och förenklas och samlas inom LSS-lagen.

Vi välkomnar även att Försäkringskassan ges i uppdrag att på ett systematiskt och för hela landet enhetligt sätt göra behovsbedömningar.

Den kunskap och kompetens som finns hos psykologerna inom Habiliteringen och kommunernas LSS-verksamhet bör användas för handledning, verksamhetsutveckling och utbildning av de personliga assistenterna.Handledningens syfte är att hjälpa de personliga assistenterna till ett professionellt arbetssätt och att målen för personlig assistans omsätts i det praktiska arbetet.

Det är viktigt för barn och unga med funktionsnedsättning att få kontakt med andra och att få ha samma förhållande till sina föräldrar och syskon som barn utan funktionsnedsättning.

Habiliteringspsykologer möter i sin vardag barn och ungdomar som behöver prata om sin ledsenhet över att vara annorlunda och om att alltid vara i stort behov av sina föräldrar. I samtalen med föräldrarna å andra sidan kommer oron fram över hur det ska bli då barnet blir en vuxen individ och hur de ska kunna släppa på sitt stöd. Detta försvåras givetvis om anhöriga är personliga assistenter.

Det är även viktigt att det kommer till stånd forskning om hur utvecklingen hos barn och unga påverkas av att deras föräldrar eller andra anhöriga även är deras personliga assistenter.

Ledsagarservice

Det finns i utredningen ingen tydlig motivering varför insatsen ledsagarservice ska tas bort. Det framgår att det finns ett stort behov av insatsen (9 700 verkställda beslut 2007) och i olika domstolsärenden framkommer att personalen i olika former av boenden inte alltid kan tillgodose den enskildes rätt till meningsfull fritid och semesterresor. Om ledsagarservice tas bort måste det skrivas in i lagen att ledsagning vid fritidsaktiviteter och semesterresor utifrån den enskildes behov ska ingå i boendepersonalens uppdrag.

Personlig service med boendestöd

Det är positivt att valfriheten mellan olika boendeformer för personer med funktionsnedsättning ökar. Vi vänder oss dock mot att stödet kan ges under högst 40 timmar per vecka. Det innebär till exempel att personer med denna form av boende nekas rättigheten till stöd under semesterresor eftersom tiden inte räcker till detta (om möjligheten till ledsagarservice tas bort).

Daglig verksamhet

Det är mycket positivt och angeläget att även personer med psykisk funktionsnedsättning får rätt till daglig verksamhet.

Ekonomi

LSS-kommittén konstaterar att det inte kan anses vara goda levnadsvillkor att hela livet vara beroende av försörjningsstöd. Förslaget att införa samma regler för bostadstillägg som nu gäller för ålderspensionärer är ett steg i rätt riktning, men inte tillräckligt. Även ett förbehållsbelopp motsvarande det som gäller för ålderspensionärer bör införas. Det är, enligt Sveriges Psykologförbund, också önskvärt att habiliteringsersättningen för arbete i daglig verksamhet höjs och lagstadgas.

SVERIGES PSYKOLOGFÖRBUND

Lars Ahlin
förbundsordförande